

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Sinodul arhidiecezan.

Vorbirea de deschidere

a *Inaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu.*

*Cristos a înviat!
Domnilor deputați!*

În senzul statutului organic V'am invitat, Domnilor deputați, la această întrunire în sinod arhidiecezan, la întrunire în jurul sfintei maicei noastre biserici, pentru a lucra împreună la opul cel mare al viitorului nostru, la binele și fericirea noastră; deci salutându-Vă cordial de bunăvenire, implor și din acest loc binecuvântarea cerului asupra noastră și asupra lucrărilor noastre.

Când fericirii nostri strămoși au îmbrățișat religiunea creștină ortodoxă a Domnului nostru Iisus Cristos, pe care au întemeiat biserica noastră națională, au făcut aceasta nu numai pentru mântuirea sufletului, ci și pentru ca cu ajutorul acelei sfinte religiuni să conlucre și la dezvoltarea facultăților sufletești și prin aceasta și la întemeierea unui viitor tot mai bun și mai fericit și în această lume.

Spre acest scop acei fericți străbuni s'au întrunit în societăți religioase bine organizate, în parohii, protopresbiterate, eparhii și metropolii naționale, au zidit biserici și școli confesionale, ca tot atâtea centre culturale, pentru dezvoltarea facultăților sufletești și pentru apărarea sfintei biserici de furtunoasele valuri ale timpurilor.

Urmând și noi fericților nostri străbuni ne-am întrunit în acest sinod arhidiecezan, ca să lucrăm împreună la dezvoltarea facultăților sufletești și prin aceasta la mântuirea sufletului și la întemeierea unui viitor mai bun și în această lume.

Din cel mai depărtat trecut al nostru ne-am convins, Domnilor, că la asemenea lucrare, biserica străbună dimpreună cu școala confesională ne oferă și nouă cel mai mănos teren, ce l-a oferit și părinților nostri. Căci dela ele au emanat totdeauna ideile mari și salutare, și comunitatea de interese și sentimente, cari produc nizuințele culturale, din cari rezultă viitorul tot mai bun și mai fericit.

De aceea, pentru a ne bucura și folosi cât mai mult de acel mănos teren, trebuie să ne conservăm biserica și școala, pentruca să ne conserve și ele pe noi, precum au conservat și pe fericții nostri părinți; apoi să le apărăm și întărim contra curenților timpului, ca să ne apere și să ne întărească și ele pe noi față de asemenea curenți.

Aceasta trebuie să o facem, Domnilor, astăzi, în mai mare măsură ca ori și când altădată, căci pe lângă multe altele, e de prevăzut, că în curând va urma și noua lege despre salarizarea și referințele învățătorilor confesionali, votată de corpurile legiuitoare, care prin anumite dispozițiuni atinge în mod sim-

țitor și autonomia bisericii noastre, privitoare la școlile confesionale.

Pentru a împiedeca aducerea acestei legi, eu, îndatăce proiectul ei s'a publicat în jurnale, am invitat pe Preasfinții nostri Domni Episcopi și pe Veneratul Consistor metropolitan la consultare, asupra celor de urmat, și în conțelegere unanimă am aflat de bine printr'o remonstrațiune înmanuată prin Episcopatul nostru, Domnului Ministeru reg. ung. de culte și instrucțiune publică a reclama contra acelei proiect, enumerând gravaminele ce le conține față de biserica noastră autonomă, și cerând, ori retragerea proiectului, ori modificarea lui în senzul remonstrațiunii noastre.

Pe lângă aceasta noi Arhieriei am combătut proiectul și la pertractarea lui în casa magnaților, arătând și acolo, că acel proiect vătămă greu autonomia noastră bisericească, și susținând remonstrațiunea noastră; dar dureze, toate fără doritul rezultat, căci primindu-se proiectul și de acea casă, în curând va deveni lege, căreia vom avea a ne conforma.

Am făcut-o aceasta, Domnilor, căci deși proiectul are și unele dispozițiuni multămitoare, precum este ameliorarea dotațiunii învățătorilor confesionali, și prin întregire dela stat, unde n'ar putea parohiile presta ameliorarea staverită prin proiect, dar are și dispozițiuni prea îngrijitoare, precum sunt și acelea de cari să leagă întregirea dela stat, când aceea ar trece peste câte 200 coroane anual, dispozițiuni, prin cari să vatămă greu autonomia bisericii, ceea ce numai în acel cas s'ar mai putea evita, dacă am putea presta noi acele întregiri.

Precum binevoiți a vedea și din acestea și alte asemenea dispozițiuni ale proiectului, cunoscut deja și Dvoastră, școlile noastre li-se crează o situațiune dintre cele mai grele, care numai cu mari jertfe materiale din partea noastră să mai poată ușura.

Dacă veți cunoaște mai deaproape acel proiect, Domnilor, veți afla și D-Voastră, că pe viitor numai în acel caz ne vom putea susține autonomia bisericească și în școlile noastre, dacă de o parte vom aduce toate jertfele la susținerea lor fără întregire dela stat; și dacă de altă parte vom stăru tot mai mult, ca învățătorii noștri confesionali să-și potenteze silința întru satisfacerea dispozițiunilor legii, pentruca nu cumva din vina unora sau altora să ni-se pericliteze școlile, în cari instruiază ei.

Chiar și numai din acestea Veți înțelege, Domnilor, că de când avem sinodalitate în biserică n'am stat în fața unei probleme mai grele, decum este aceea a salvării și conservării școlilor noastre confesionale. De aceea nici clerul și poporul nostru n'a așteptat cu atâta nerăbdare rezultatul lucrărilor noastre, dela această întrunire, ca și de altădată.

Deși cauza aceasta privește pe întreaga noastră Metropolie, de unde a emanat și remonstrațiunea către

guvern, și deși Metropolia va combina, la timpul său, modul cum s'ar putea aplica legea fără vătămarea autonomiei bisericii noastre: totuși dupăce aceasta numai prin mari jertfe se va putea ajunge, va fi foarte bine să Vă ocupați și D-Voastră și cu căutarea și procurarea necesarelor mijloace, recerute prin legea de sub întrebare, pentruca să putem conserva și susține școlile noastre și față de acea lege.

Decumva însă, pe lângă toate silințele noastre, n'am putea procura mijloacele de lipsă, pentru susținerea tuturor școlilor și din parohiile mai mici, ni-se impune o mare datorință, de a afla calea și mijloacele, prin cari s'ar putea suplini altcum lipsa acelor.

Să nu pierdem din vedere, Domnilor, nicicând, că oricât de multe și feliurite sunt condițiunile, prin cari înaintează popoarele, toate acestea au un singur izvor: „cultura religioasă-morală”, care se inițiază și întemeiază mai ales în școala confesională. De aceea și repet rugându-Vă, să facem tot posibilul pentru susținerea școlilor noastre confesionale în conformitate cu dispozițiunile legii, ca să ne putem însuși și noi, în măsură tot mai mare, acea cultură și să ne apropiem tot mai mult de binele și fericirea după cari oftăm.

Rugând și pe bunul Dumnezeu să ne ajute și în aceste cercări grele a afla adevărata cale a mântuirii: declar sesiunea sinodului nostru arhidiecezan ordinar pe anul 1907 de deschisă.

Ședința primă.

— Raport special. —

Sibiu, 13 Mai n.

Eri, Duminecă, s'a făcut deschiderea sesiunii ordinare a sinodului arhidiecezan. S'a oficiat întâiu, la orele obicinuite, liturgia solemnă în biserica catedrală, împreună cu chemarea Dubului sfânt, prin însuși Inaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Mețianu, asistat de Preacuvioșii lor, Dr. Ilarion Pușcariu, Archimandrit, vicariu arhiepiscopesc și Dr. Eusebiu R. Roșca, protosinodal, director seminarial, de ieromonahul Dr. M. E. Cristea, de protopresbiterii Ioan Droc, T. V. Gheaja și Dr. Ioan Stroia și de diaconii Dr. A. Crăciunescu și Vasile Stan, profesori seminariali.

Răspunsurile le-a dat bine instruatul cor mixt, condus de dl profesor T. Popoviciu.

După serviciul divin deputații sinodali se adună în sala festivă a muzeului național și trimit o delegație de trei pentru a invita pe Inaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul la ședință. Din delegație fac parte: Vasile Dămian, protopresbiter, deputat dietal, Mihail Cirlea, notar public regesc și Virgil Onițiu, director gimnazial în Brașov.

La orele 11 și jumătate Inaltpreasfinția Sa își face intrarea în sală, și e primit cu aclamări. Ocupă loc la masa prezidențială, și numește notari ad hoc pe următorii: Mateiu Voilean, Dr. G. Proca, Dr. Nicolae Balan, Victor Păcală și Lazar Tritean. Rostește apoi vorbirea de deschidere, pe care o publicăm în fruntea numărului de astăzi. Vorbirea e primită cu aclamări.

Se face apelul nominal și se constată că sunt prezenți 41 deputați sinodali, prin urmare sinodul e declarat capabil de a funcționa.

Să pune la ordinea zilei alegerea biroului și a comisiunilor. Deputatul sinodal Nicolae Ivan propune să se aleagă ca notari domnii: Mateiu Voilean, Iosif Morariu, Dr. G. Proca, Dr. Nicolae Balan, Victor Păcală și Lazar Tritean. Se primește.

Conform propunerii dlui Ivan se aleg apoi și comisiunile, cărora se împart actele și rapoartele consistoriului arhidiecezan spre studiere.

Concediu cere deputatul Iosif Popescu pe 5 zile și deputatul Dr. Octavian Vasu pe sesiunea întreagă. Se acordă.

Ia acum cuvântul deputatul Parteniu Cosma, și din incidentul, că în vorbirea de deschidere I. P. S. Sa Arhiepiscopul a atins chestia eu proiectul de lege școlară al contelui Apponyi, despre care, pe altă cale, cum știe, nu se va face raport sinodului, iar sinodul ar trebui să se pronunțe într'o formă ori alta în chestia aceasta, propune, ca vorbirea de deschidere să fie predată comisiunii școlare, pentruca să formuleze un proiect de conclud în privința aceasta.

Deputatul Vasile Damian ar dori, ca nu vorbirea de deschidere a Excelenței Sale să formeze baza concludului ce va trebui să iee sinodul cu privire la noua lege școlară, ci să se afle altă cale mai potrivită.

I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Mețianu răspunde deputatului Damian, că sinodul poate să iee de bază a concludului său și vorbirea de deschidere.

Protopresbiterul Romul Furdui propune, ca nu comisiunii școlare, ci unei comisiuni speciale să fie dată chestia spre studiere, fiindcă e vorba de o chestie foarte gravă și însemnată.

Dr. Petru Șpan e pentru propunerea deputatului Cosma, Arseniu Vlaicu pentru propunerea deput. Furdui, și deput. Nicolae Bogdan pentru propunerea deputatului Cosma, care se și primește.

Proxima ședință se anunță pe Marți la orele 10, iar ședința se încheie la orele 12 și 10 minute.

*

După ședință sinodul s'a prezentat în corpore la I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Mețianu, pentru a-l asigura de nou de încrederea și alipirea sa. Sentimentele deputaților sinodali le-a tălmăcit în fața Exc. Sale P. C. Sa Archimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, care în frumoasa sa vorbire a mulțămît Excelenței Sale pentru greaua luptă purtată în zilele din urmă întru apărarea școlilor și a autonomiei bisericii noastre.

Excelenția Sa a răspuns cu o cuvântare, care a impresionat adânc pe toți cari au auzit-o. A mulțămît Excel. Sa pentru noile semne de dragoste fiască ce i-se arată, și a asigurat pe toți, că dacă n'ar fi convins despre sinceritatea iubirii cu care e înconjurat din partea acelor cu cari împreună muncește spre binele bisericii și al poporului, n'ar fi fost în stare se supoarte greutatea zilelor prin cari trecem, ales la bătrânețele adânci de cari se bucură Excelența Sa. Dar iubirea celor din jur iau dat putere și l-a făcut să poată suporta greul zilelor, pe cari era foarte fericit dacă nu le-ar fi ajuns. Roagă pe toți să facă asemenea, să se întărească din iubirea celor de acasă, din iubirea

poporului, vrednic de iubirea noastră, pentru ca astfel, popor și inteligență, se formăm un întreg bine închiegat, de care să se resfrângă viforul ce ne amenință. Legătura între noi să o formeze biserica strămoșască, pentru care noi, inteligenții, am făcut și n'am făcut câte ceva, am jertfit și n'am jertfit, poporul însă totdeauna a făcut și a jertfit. Zile grele ne amenință, de aceea toți să ne grupăm în jurul bisericeii, căci aci, numai aci e mântuirea noastră.

Pătrunzătoarea vorbire a fost viu aclamată.

Membrii sinodului s'au prezentat apoi și la P. C. Sa arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, vicar Arhiepiscopesc, făcându-i vizită de reverință. Oratorul a fost deputatul Dem. Moldovan, protopresbiter.

La I. P. S. Sa a fost masă mare.

Legea școlară în casa magnaților.

În ședința a doua, ținută Vineri, 10 Maiu n. și deschisă la orele 10 și 15 minute, a luat întâiu cuvântul I. P. S. Sa Metropolitul din Blaj Dr. Victor Mihaly, și a combătut cu demnitate și cu energie proiectul de lege despre salarizarea învățătorilor dela școlile comunale și confesionale. Constată, că drepturile pe cari le au confesiunile cu privire la susținerea școalelor nu admit ingerința care se dă guvernului în acest proiect de lege. Cu privire la învățătorii suplinitori cere, ca aceștia se poată conduce în mod independent școala mai multă vreme, nu numai 6 luni, cum se spune în lege. Constată nemulțămirea și amărăciunea cea mare provocată de acest proiect și dorește o mai bună cimentare a raporturilor de prietenie și de bună înțelegere între diferitele popoare ale patriei, lucru care prin astfel de legi nu se poate ajunge. De aceea e contra proiectului de lege și nu-l votează.

Urmează arhiepiscopul rom. catolic Samassa, care rostește o vorbire în favoarea proiectului de lege. Spune însă, că ingerința statului în afacerile bisericilor nu e permisă să treacă peste anumite margini. Celce comite faptă punibilă de agitație, fie chiar slujitor al bisericeii, să fie tras la răspundere și să-și primească pedeapsa, dar statul să nu intre în sanctuarul familiei prin slujitorii săi, pentru că prin aceasta trece peste marginile cercului său de competență. E convins, că proiectul de lege din desbatere a ținut cont de acestea, prin urmare îl votează, exprimându-și dorința, ca învățământul popular să fie pus pe baze mai largi, mai ales acum în preajma introducerii votului universal la alegeri. Cere deci, ca pregătirile învățătorilor să fie în viitor cele mai bune posibile. Primește proiectul de lege.

Se ridică acum contele Apponyi, ministrul de culte și instrucțiune publică, și răspunde pe larg tuturor oratorilor cari au combătut proiectul de lege. Președintele pune apoi la vot întrebarea, dacă primește ori nu casa magnaților proiectul de lege despre salarizarea învățătorilor dela școlile comunale și confesionale ca basă pentru desbaterea specială? și majoritatea răspunde cu da, prin sculare. N'au votat proiectul de lege Arhierii români gr. ort. și gr. catolici, precum și Arhierii sârbi.

Se intră imediat în desbaterea specială și proiectul se votează fără multă vorbă și pe paragrafi. Se votează apoi numai decât și în a treia citire și se declară primit fără modificare. Ședința cu aceasta s'a încheiat.

Acum mai urmează prezentarea proiectului Maiestății Sale spre sancționare, apoi punerea lui în aplicare, pe baza unei ordinațiuni speciale, care va fi dată din partea ministrului Apponyi.

Lupta pentru școale.

Vorbirea P. S. Sale Ioan I. Papp, episcopul Aradului, ținută la 8 Maiu n. în Casa Magnaților.

Excelenția Ta dle președinte! Ilustrilor dni magnați!

Deși antevorbitorul, Exc. Sa dl metropolit Ioan Meșianu, a dat expresiune câtorva din gravaminele bisericeii gr. or. române din patrie față cu proiectul dela ordinea zilei, îmi iau voie a ridica și eu cuvântul, nu numai pentru a sprijini întru toate vederile și expunerile sale, dar și pentru a arăta, că acest proiect și din alte privințe este jignitor intereselor bisericeii noastre și nu promovează nici interesele bine pricepute ale statului nostru ungar.

De aceea, când îmi ridic cuvântul meu la acest obiect, o fac aceasta nu numai ca arhierul unei bisericeii creștine recunoscută în stat, dar o fac și ca cetățean al statului ungar, care-mi iubesc patria și doresc întărirea și prosperarea ei pe baze solide de drept întocmai, precum doresc existența și prosperarea bisericeii mele naționale și a instituțiilor ei religioase, morale și culturale.

Când însă noi reprezentanții confesiunilor ne prezentăm aici pentru apărarea drepturilor bisericilor noastre, drepturi garantate în legile fundamentale ale statului, trebuie să accentuăm înainte de toate greutatea situației, ce ni s'a creat nu numai prin motivarea, care a servit de punct de mănecare la redactarea și prezentarea proiectului, dar și prin aceea, că proiectul s'a lucrat și prezentat dietei fără conlucrarea și respective ascultarea confesiunilor, ca susținătoare de școli și astfel și fără ascultarea bisericeii noastre române, care prin școala ei confesională a ținut și ținește a deștepta în credincioșii ei voia și darul după lumină și învățătură, și prin învățătură ajungerea la o mai bună stare materială și socială, ca astfel să poată trăi îndestulți și să se simtă bine în patria lor.

Dacă prin regularea raportului de drept al școlilor confesionale n'a avut înaltul guvern altă în vedere, decât adevăratul scop al școalei elementare, adică propunerea mai cu succes a obiectelor de învățământ și astfel și a limbei maghiare; dacă prin urcarea salariilor învățătorilor dela școlile susținute de confesiuni n'a urmărit înaltul guvern alt scop, decât remunerarea serviciilor, ce învățătorii confesionali și comunali le prestau națiunii și patriei pe terenul instrucțiunii, aceasta se putea și trebuia făcută fără vătămarea drepturilor autonome ale confesiunilor, și fără a provoca atăta amărăciune și îngrijire în comunități și în confesiunile interesate, cât a provocat proiectul de sub întrebare.

Vătămarea confesiunilor se începe cu însuși punctul de mănecare, ce transpiră atât din textul, cât și din motivarea proiectului de sub întrebare.

Precum înțeleg eu lucrul, existența ori neexistența școalelor confesionale nu se face pendentă dela măsura cum satisfacă ea scopului școalei elementare în genere, ci numai și numai dela gradul în care s'a ajuns și respective se va ajunge învățarea limbei maghiare în asemenea școli. De aci începând s'a tras ca și concluziune sentința de a închide, respective a statifica toate acelea școli susținute de confesiuni, în cari învățarea limbei maghiare nu a ajuns, respective nu ar ajunge măsura pretinsă, iar aceasta concluziune și judecată se pare enunțată pe presupunerea de tot greșită, că atari școli de aceea nu arată progresul așteptat în limba maghiară, fiindcă ar avea aversiune către această limbă, ori că ar urmări tendințe contrare statului.

Nu știu, școlile cărei confesiuni s'au avut special în vedere la enunțarea acestei sentințe unilaterale dar foarte vătămătoare pentru respectiva confesiune, dacă însă atari presupuneri și concluziuni s'ar referi și la școlile bisericeii noastre gr. or. române, trebuie să-mi ridic glasul meu și în numele adevărului și al dreptății să protestez cu toată puterea cuvântului contra unor atari presupuneri și contra concluziunilor trase din ele.

Trebuie să protestez de aceea, că după credința și experiența mea, atari presupuneri și concluziuni sunt lipsite de orice temei real și pentru că pe asemenea presupuneri se vatămă unul dintre cele mai curate și gingașe sentimente ale credincioșilor și ale autorității bisericeii noastre, sentimentul alipirei și a împlinirii datorinței față de patria iubită, iar prin concluziunile trase din asemenea presupuneri, pe lângă multe alte drepturi autonome se atacă și unul din cele mai cardinale drepturi ale bisericeii noastre, dreptul de a învăța credincioșii în limba lor maternă și a-i crește în spiritul evangheliei creștine.

Și trebuie să protestez contra unor asemenea presupuneri și concluziuni în deosebi și din motivul, că biserica noastră atunci, când s'a angajat a înființa școala sa confesională și când spre susținerea și dezvoltarea acesteia în tot cursul timpului a adus și aduce cele mai mari jertfe materiale, n'a avut și n'are în vedere numai exercitarea drepturilor sale naturale și pozitive, garantate în cauzele sale bisericești și legile fundamentale ale statului, dar a avut și are în vedere și misiunea sa nobilă și datorința patriotică de a crește și a face din credincioșii săi creștini buni, oameni morali, religioși și cetățeni cu caracter și credincioși patriei.

Și când biserica aceasta prin școala ei confesională a adus și aduce atâtea jertfe pe altarul creșterii populare, o face aceasta din convingerea curată, că creșterea religioasă morală dată de biserică este un factor principal, fără de care nici nu se poate închipui dorita dezvoltare a vieții sociale unitară într'un stat constător din poporațiuni, confesiuni și limbi diferite cum este și statul nostru ungar. a adus atari jertfe cu școala sa confesională, și o face din convingere curată, că cultura religioasă morală, factorul indispensabil este unicul factor, care poate face posibilă apropierea și înțelegerea împrumutată a cetățenilor de diferite limbi și confesiuni; ea unica poate promova toleranța confesională și iubirea de aproape, și numai cultura religioasă-morală dată de biserică poate deștepta și promova conlucrarea armonică productivă a indivizilor și a corporațiunilor atât spre ajungerea scopurilor lor personale, cât și spre ajungerea scopului celui mare, care trebuie să-l avem cu toții în vedere, adică unitatea în simțăminte și dorințele de a promova pacea internă în biserică și în statul ai cărui fii și cetățeni suntem.

Când confesiunile din statul nostru urmăresc asemenea tendințe nobile și demne de o biserică creștină, când adică deodată cu creșterea credincioșilor în spirit creștinesc tind și la dezvoltarea sentimentelor lor patriotice; când este știut, că numai acestei creșteri este de a se mulțami bunăînțelegerea ce există azi între confesiunile din patrie, accentuată și recunoscută de însuși Ex. Sa dl ministru de culte, eu așa cred, că de dragul unui scop sperat, adică din motivul că nu s'a putut ajunge până acum tendința, că băieții de altă naționalitate să vorbească limba statului încă de pe băncile școalei, nu este nici just, nici echitabil a se tinde la luarea dreptului confesiunilor de a-și ține școalele lor, ori de ale da ajutorul de stat numai și numai sub condițiunile grele din proiect.

Nu este just și echitabil de aceea, pentru că biserica noastră gr. or. română nu numai nu este contra propunerii și învățării limbei maghiare în mod cât mai intensiv, ci trebuie să susțină contrarul și să accentuez, că ea tinde cu toate mijloacele posibile la învățarea acestei limbi și aceasta o dorește cu rezultate tot mai vizibile, unde numai este posibil. Dacă însă în unele părți, îndeosebi la periferii nu s'a putut ajunge rezultat mai bun din limba maghiară, trebuie să recunoșc cu părere de rău, că rezultat satisfăcător nu s'a ajuns nici din celelalte obiecte de învățământ și aceasta numai din cauza referințelor grele de traiu și în special din cauza sărăciei poporului cari iarna îl împedecă de a-și trimite pruncii la școală din lipsa îmbrăcăminte, iar toamna și primăvara e silit a-i aplica la economia cas

nică, ca să se ajutore cu ei în câștigarea mijloacelor pentru trebuințele familiare și suportarea sarcinilor publice.

Deosebi obvine aceasta în acele comune dela periferii, unde din cauza sărăciei oamenii nu pot să-și țină păstori sătești, ci pentru păzirea și pășunarea vitei sale fiecare sătean se servește de membrii familiei proprii, și de comun de pruncii din anii școlii, cari și altcum nu se pot folosi la alt lucru.

Subversează deci în multe părți la periferii atari împrejurări grele, nestărnitoare dela dorința și voința poporului și autorității confesionale, încât un rezultat mai bun pe terenul instrucțiunii populare numai așa s'ar putea ajunge, dacă s'ar schimba spre bine, adică dacă s'ar ameliora radical referințele de traiu ale poporului.

Sporiul nemulțămitor al instrucțiunii observat la periferii fiind astfel numai și numai rezultatul sărăciei poporului din acelea părți, nu este nici just, nici echitabil, ca atari comune numai atunci să poată reflecta și beneficia de ajutorul de stat la susținerea școlii confesionale, dacă învățământul limbei maghiare va ajunge măsura pretinsă în proiect, și nu este just și echitabil nici de aceea, pentru că se știe de comun, că o limbă străină și altcum nu se poate învăța pe băncile școlii, precum se știe și aceea, că patriotismul unui popor, ca și al unui individ și astfel și al cetățenilor români din statul nostru ungar, nu are să se judece după corectitatea ori frumseța cu care vorbește limba statului, ci numai după sentimentele lui de credință și alipire către stat, în care privință poporul român totdeauna și-a făcut datorința.

Iată deci unele din motivele pentru care nu pot primi proiectul de sub întrebare, precum nu-l pot primi nici din următoarele motive.

a) În § 21 înaltului guvern i se recunoaște dreptul de a aproba, ori a nu aproba alegerea fiecărui învățător la a cărui salar fundamental contribuie statul cu peste 200 cor. fără a lua și obligământul de motivare al neaprobării și tot fără obligământul de motivare își susține dreptul de a denumi însuși învățător în cazul, dacă autoritatea școlară competentă n'ar dispune alegere nouă în locul celui ales dar excepționat. eventual ar prezenta spre întărire alegerea unui atare individ, în contra căruia înaltul guvern iarăș ar avea excepțiuni.

Aceasta dispozițiune este vătămătoare nu numai pentru dreptul autonom al confesiunii, ci este vătămătoare și pentru însăși autoritatea confesională, pentru că prin aceasta o judecă din capul locului, ca și pe una, care ar promova aplicarea de astfel de învățători, cari ar inclina să devină în conflict cu legile statului, pe când autoritatea confesională n'are și nu poate avea nici o cunoștință despre purtări necuviincioase și cu atât mai puțin despre intențiunile ascunse ale unuia s'au altuia dintre aspranții la dascălie.

b) Este gravaminoasă dispozițiunea din § 23, care îndreptățește guvernul să dispună suspendarea învățătorului tras în disciplină pentru delictele din § 22, 1 a—c, fără să-l oblige totodată a-și motiva dispozițiunea sa.

c) Este gravaminoasă dispozițiunea alin. 3 din § 24 al proiectului, care îndreptățește înaltul guvern, că procedură disciplinară inițiată la autoritatea confesională contra cutărui învățător — fără privire la stadiul în care se află — să poată transpune la comisia administrativă.

Vătămarea constă în aceea, că autorității confesionale nu numai i-se ia dreptul autonom de a-și disciplina pe învățătorii săi, dar totodată acestei autorități se subordonează unei autorități care nici un caz nu-i poate fi superioară, o vătămare aceasta din partea înaltului guvern, față cu autoritatea și demnitatea confesiunilor susținătoare de școli, la care acesteia autorități n'au dat anză și astfel merită vătămarea.

De tot gravaminoasă este dispozițiunea din § 25, în care se îndreptățește

NOUȚĂȚI.

guvernul să sisteze, respective să statifice acele școli confesionale și comunale ai căror învățători au devenit amovați pe cale disciplinară din postul lor pentru delictele prevăzute în § 22 l. a. b. c.

Vătămarea constă și în aceea, că între atari învățători pot să fie și de aceea a cărora alegere nu numai că a aprobat-o Inaltul guvern, dar pot să fie și de aceea, pe cari însuși i-a instituit de atari pe baza §-lui 21, deci nu numai nu este just și echitabil, ci este chiar și nenatural, că pentru faptele unui învățător aprobat și respectiv pentru faptele unui învățător denuțmit de însuși Inaltul guvern, să se pedepsească confesiunea cu despozierea dreptului de a-și susține școala proprie.

Eu așa cred, că nu este nici just nici echitabil, într'un stat de drept cum este și statul nostru, să se aducă asemenea legi, nici chiar în cazul, când deviza Inaltului guvern ar fi statificarea cu orice preț a școlilor confesionale.

După aceste repet, că nu numai nu primesc proiectul de sub întrebare, ci rog pe dñii Magnați să nu primească nici din a lor parte acest proiect, vătămător pentru drepturile autonome ale confesiunilor și contrar după părerea mea chiar și intereselor binepricepute ale statului nostru ungar.

Din România.

Disolvarea corpurilor legiuitoare române.

Joi, în 9 Maiu n. s'au întrunit la București corpurile legiuitoare române, pentru a li-se ceti decretul regal prin care sunt declarate desființate. Decretul l-a cetit ministrul president D. A. Sturdza. Era de următorul cuprins: „In fața împrejurărilor grave prin cari trece țara, domnilor deputați și domnilor senatori, v'am convocat, de oarece corpurile legiuitoare urmează a fi disolvate. Deci, corpurile legiuitoare sunt și rămân disolvate. Carol". Noua sesiune parlamentară va fi convocată pe 7 Iunie v. la București, iar în acest scop alegerile se vor face în zilele următoare: Pentru senat: In 20 Maiu v. alege colegiul prim, în 22 Maiu v. alege colegiul al doilea și în 24 Maiu v. colegiul universităților București și Iași. Pentru cameră: In 26 Maiu v. alege colegiul prim, în 28 Maiu v. colegiul al doilea și în 30 Maiu v. colegiul al treilea.

Clericii noștri pentru Brad.

— Concert la Hațeg. —

In misiunea frumoasă întreprinsă de clericii seminarului „Andreian” pentru jertfelnicul cultural dela Brad s'au prilejit a treia zi de Paști la Hațeg. Acest colț de țară cu frumoase amintiri încă este una din acele vetre unde și-a făcut cuib statornic simțul de dragoste și alipire către neam și simțul de jertfă pentru așezămintele de progres ale neamului nostru.

Așa și acum. Clericii cursului al doilea au fost primiți cu cinste și dragoste deosebită. Iar aceștia s'au achitat de datorința lor cât se poate de mulțumitor. Concertul a fost foarte bun. Corul dispune de puteri alese și rutină bine pricepută. Pe lângă aceste însușiri vrednice de accentuat suntem în drept să așteptăm dela progresul ce îl dovedesc clericii noștri an de an ca din programele lor să dispară punctele stereotipe, cari și-au trăit traiul în repertoriul concertelor ani de-a rândul. Lucruri nouă dorește lumea și corurile clericilor noștri le pot da fără multă greutate. Ba chiar și piese mai mari am putea auzi pe scenele diletanților acestora câtă vreme forțele muzicale ale seminarului nostru dovedesc posibilitatea acestui fapt.

Partea morală a concertului a avut un succes desăvârșit atât pentru publicul asistent cât și pentru tinerii oaspeți. Partea cealaltă paremi-se n'a prea avut rezultatul dorit.

De încheiere încă un cuvânt în general tinerilor noștri clerici, cari pornesc pe calea acestor frumoase propoveduri culturale. Și anume: cinstea și bunăcuvința, precum și prestigiul școlii noastre care pretinde ca să nu treacă cu vederea aștin în comuna unde li se dă prilejul unei astfel de manifestări există un preot, un protopop ori altă persoană bisericească deosebită careia trebuie să-i dea cinstea cuvenită.

Prezidentul partidului național român dl George Pop din Băsești a trimis la adresa președintelui dela „Crucia Roșie” din București 1000 coroane pentru ajutoarea victimelor, a văduvelor și orfanilor țărănilor căzuți în răscoala din România, și totodată a adresat un apel către toți Românii de bine pentru a contribui fiecare spre ajutoarea nefericitelor țărani.

Eliberat. In 1 Mai n. a fost eliberat din temnița de stat din Seghedin preotul Emil Butean din Șomcuta-mare.

Concertul C. Rădulescu, anunțat pentru eri sara, nu s'a ținut, din motivul, că poliția n'a dat concertantului permisiunea să-l țină.

Bucurie în Spania. Regina Spaniei a dat naștere unui fiu, fapt care a provocat mare bucurie în întreaga țară.

Reuniunea română de muzică din Sibiu va da Joi, în 3/16 Maiu, la 8 oare sara un concert popular sub conducerea noului director de muzică A. Pena în sala festivă a casei naționale cu următorul program: 1. „Irmos”, cor mixt, de A. Bena. 2. „Serenadă”, cor mixt, de C. Porumbescu. 3. „Leagăn verde”, cor mixt, de G. Dima. 4. a) „Dorul meu”, b) „Neică neiculică”, coruri mixte, de I. Murășianu. 5. „Noi”, cor mixt, de F. A. Gevart. 6. „Hei leliță”, cor mixt, de G. Dima. 7. „La fântână”, cor mixt, de A. Bena. Bilete de intrare se vând la librăria archidiecezană începând de Mercuri precum și seara la casă cu următoarele prețuri: Locul I. 3 cor., locul II. 2 cor., locul III. 1 cor. Balcon rândul I. 2 cor., rândurile următoare 1 cor. Loc de stat 60 fileri.

Din Poiana ni-se scrie, că statutele „Reuniunii de înmormântare din comuna Poiana”, (comitatul Sibiului), s'au aprobat de către Inaltul Minister reg. ung.

O mie de ani dela moartea celui dintâi domnitor creștin al Bulgariei, Boris, s'a împlinit în Sâmbăta trecută. Aniversarea acestei zile a fost sărbătată cu multă splendoare în Bulgaria.

Descoperirea unor tezaur. In urma unor furtuni, cari au surpat o parte din malurile localității numite Nazareth, pe coastele Portugaliei, s'au descoperit mai multe morminte, în cari s'au găsit comori prețioase. Prin împrejurime stăteau înorate multe mulțime de arme, iar alături de ele s'au găsit felurite monede de aur din toate timpurile, bijuterii și pietrii scumpe. Cercetările au dovedit, că acolo piratii își ascundeau pe vremuri prada lor.

O glumă proastă. In Debrețin, un funcționar al orașului, chefund cu mai mulți prieteni, a voit să sparie pe unul din ei, amenințându-l că-l împușcă cu revolverul, pe care îl scosese din buzunar și-l ținea în mână. Revolverul de fapt s'a slobozit, și prietenul a căzut mort la pământ.

Al 106 lea. Casariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu”, a solvit ajutorul statutar după răposatul membru Maria L. Negrilă, soție de econom, în Ocna-Sibiului.

Acesta este al 106-lea caz de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibiene.

Hymen. Victoria Lobontiu și Paul Nodis teol. abs. fidanțați.

Alegere de paroh. Ni-se scrie, că alegerea de paroh în Bosiu cu filia Grosiu, din trac. protopresbiterial al Hunedoarei, s'a săvârșit în 24 Aprilie a. c. st. v., a treia zi de Paști, fiind ales dintre trei concurenți Simeon Suciu din Zlăsti, absolvent de teologie cu totalitatea voturilor. Alegerea a decurs în cea mai bună ordine.

Procesul coriștilor români din Caransebeș. Membrii Reuniunii române de cântări din Caransebeș, cari au fost dați în judecată pentru executarea mai multor cântece naționale și mai ales a cântării „Dorul înstrăinatului” de Vidu, au fost achitați.

Mulțumită. Comitetul Reuniunii femeilor rom. din comitatul Hunedoarei exprimă pe aceasta cale cele mai calduroase mulțumiri institutelor de credit și economii pentru ajutoarele votate. „Atelierului” nostru. Și anume: Institutul „Albina” 200 cor. Institutul „Ardeleana” 300 cor. Institutul „Sivania” 50 cor. Institutul „Economicul” 50 cor. Institutul Bihoreană 50 cor. Institutul „Selegeana” 50 cor. Institutul „Hațegala” 20 cor. Institutul „Grănițerul” 30 cor. însoțirea „Hunedoara” 24

cor. Totodată comitetul exprimă adâncă sa recunoștință Preacuvioșiei Sale Arhiman-dritului Nfon, starețul mănăstirii dela Sinaia pentru bogata și prețioasă colecțiune de modele țesute și cusute, dăruite „Atelierului” nostru. Deva 27 Aprilie 1907. Dionisiu Ardelean, notar, Elena Pop Hosszu Longin, prezidentă.

Emigrarea. In Martie au emigrat din Ungaria la America 27,367 persoane, din Austria numai 15,621 persoane. Din nici o țară n'au emigrat atât de mulți ca din monarhia austro-ungară. Din toată Europa au emigrat 132.137, va să zică a treia parte din numărul tuturor emigranților europeni a dat-o Austro-Ungaria.

Mii de oameni morți de foame. Din Colonia Capului (Africa sud-vestică) se anunță, că 11 mii de oameni din tribul Hereros, cari au voit să scape de persecuțiunile stăpânirii germane, refugiindu-se lângă lacul Ngami, au murit de foame.

Monument unui gazetar. Ziaristului de curând decedat Sir William Honard Russel i-se ridică monument în Londra. In fruntea comitetului care a luat afacerea în mână se află ducele de Sutherland. Russel își câștigase o vază mare ca raportor de pe câmpul de război.

Un agent pus la răcoare. Kaden Frigyes, care a mormit vre-o 50 de lucrători din comunele din jurul Timișoarei ca să plece în Prusia, a fost prins de poliție și judecat la BC de zile temniță și 300 cor. amendă în bani.

Sărăcie mare în Bănat. Emigrările se înmulțesc și în Bănat. Vicecomitele comitatului Torontal a adunat toate datele din cari se vede, că în anul trecut au plecat de pe teritoriul comitatului 12,473 persoane cu pașaport în regulă, dintre cari numai 1127 au venit îndărăt. Ear în anul acesta până la 5 Aprilie și-au scos pașapoarte în străinătate 9547 persoane.

Petrecere de Boița. Mulțumită harnicilor învățători din comuna Boița, în frunte cu vrednicul preot Ioan Druhora, ni s'a dat și nouă celor dela sate prilej a asista la o petrecere împreună cu cântări și joc, a doua zi de sfint. Paști. Programul a fost bine executat. Un cor în două voci compus din băieții și fetele școlii instruit de inv. Popescu, a dovedit măiestrie. In deosebi piesa teatrală „Ruga dela Chiseteu” jucată de junii și junele din comună, a stărnit frenetice aplauze, având rolul principal junele Nicolae Brătulescu. In pauză s'a jucat jocurile naționale „Călușorul” și „Bătuta” de către feciorii țărani.

Pentru prăsila de vite rassa „Pinzgau” curată. Din Gurarâului ni-se scrie: Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului”, precum se știe, dăruiește de un timp încoace câte unui membru al reuniunii în aproape fie-care an câte o vițea rassa „Pinzgau” curată, și aceasta cu scop de a se răspândi printre cultivatorii de vite acest soiul mult superior vitelor noastre. Până acum dăruit a fost cu câte o asemenea vițea membrul Reuniunii George Bratu, ec. în Tilișca, Petru Sopa, ec. în Fofeldea, Ioan Cloaje, propr. în Boița, Nicolae Iosif, inv. în Aciliu, și Ioan Stănuț, ec. în Ilmbav. In anul de față acest dar a fost hotărât a se da unuia dintre membrii cu locuința în comuna noastră Gurarâului. Comitetul central amintit, a recercat zilele trecute primăria noastră să binevoiască a face în acest scop sortirea între membri. Joia trecută toți membrii s'au prezentat în cancelaria comunală, unde s'a făcut tragere la sorți, și fericitul eșit la sorți a fost vechiul membru al Reuniunii parohul Ioan Manta, care a subscris un act de învoire, încheiat între dăruit și între comitetul Reuniunii, conform căruia, dăruitul a primit îndatorirea de a ține vițeaua pentru prăsilă, de a o supune la toate îngrijirile dorite și a o întreține cu nutreț bun și îmbelșugat; de a îngriji, ca la timpul său se obțină dela vițea prăsilă curată „Pinzgau” și de a pune la dispoziția Reuniunii primul vițel sănătos din prăsilă vițelei. Țin a aminti, că comitetul a cumpărat vițeaua dăruită dela un cultivator de vite cu renume din Șura-mare cu prețul moderat de 146 cor.; are vârstă de 8 luni și se numește „Rândunica”.

Patria norocului. S'nt de nesocotit bucuriile înmuite ale norocului mult dorit și câștigat. Noi înzadar îl urmărim, dacă el nu vrea să ni-se apropie, pe când adeseori ne face dela sine, așa zicând consecvnt, părtași favorurilor sale. Cea mai bună dovadă pentru acestea este loteria de clasă. Dacă privim de ex. rezultatele câștigurilor casei de bancă pestane a lui Gaedicke, vom vedea atât din loteriile acum trecute, precum și din cele din trecut, că această casă de bancă este în rea-

lită patria statornică a norocului, aproape pe fiecare zi cade câte un câștig principal la casa de bancă Gaedicke, ai cărei clienți în loteria trecută și alte au făcut câștigurile principale de 400,000, 60,000, de 3-ori 30,000, și 20 000, însă în cele două din urmă au câștigat cele de 90,000, 80,000, 50,000, 25,000 de 6 ori 15,000, de 5-ori 10,000 cor. Această împrejurare, precum și rezolvarea întotdeauna punctuoasă și grabnică a afacerilor casei de bancă Gaedicke, îl explică cercul de mușterii ce zilnic se sporește, pe care această proverbial norocoasă casă de bancă și-l câștigă.

„Peronospin”. Mijloc aplicat cu cel mai mare folos în contra peronosporiei, la stropirea viilor. Neasămănat cu mult mai bun și mai ieftin este în folosință „Peronospin”-ul decât piatra vânăta.

Cu „Peronospin”-ul stropind via 1 litru apă pentru stropit costă 6; fil., pe când cu piatră vânăta 1 cor. 60 fil., fiind piatra vânăta astăzi foarte scumpă.

Ca fiecare proprietar de vie să poată căpăta numai veritabilul „Peronospin”, dau favorul acela, că deja la comande de 8 pachete trimit francat.

Prin întrebuintarea „Peronospin”-ului, via va fi hotărât mai frumoasă, boabele de struguri mai mustoase și astfel roada de via mai bogată. Experiența a dovedit, că prin folosirea petrii vinete, nu se ajung aceste rezultate, — probabil pentru aceea, că piatra vânăta înverzește peste măsură frunzele și prin asta abstrage din puterea și sucii viței.

Praful de stropit al meu, face via mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosporă.

Revânzătorii, comercianții capătă rabat corăspunzător. Cornel Demeter, apotecar în Szászváros. [96] 5

„Cartea de Aur” vol. IV.

A apărut vol. IV din „Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară”, de Teodor V. Păcățian. In volumul acesta sunt publicate vorbirile deputaților români rostite în dieta țării în sesiunea parlamentară din anii 1865—68, și e dată în întregime, după notele stenografice, discuția asupra legii de naționalități, votată la finea acestei sesiuni. La finea volumului e dată apoi și lista abonaților. Volumul are 864 pagini, formatul celorlalte volume, și costă 10 cor. exemp. broșat, 12 coroane cel legat. Cu același preț se dau și celelalte volume anterioare. Comandate toate volumele deodată, se acordă, la cerere, înlesnire de plată, care se poate face în rate lunare. A se adresa autorului publicațiunii, în Sibiu, (Nagy-szeben).

Din public.*)

Declarațiune.

De un timp, în continuu mi-se împărtășește, că unele persoane de pe aici, încep la suflet dar mari în răutate, divulgă, că institutul de credit și economii „Sebeșana” din Sas Sebeș, ar fi devenit un institut „Unit”.

Deși și aceasta n'ar fi nici un păcat, totuși îmi țin de datorință să declar în numele institutului „Sebeșana” că aceasta afirmare este un neadevăr și apucătură necinstită.

Institutul „Sebeșana” a fost, este și va fi un institut românesc fără privire la confesionalism.

Ba dacă s'ar considera din acest punct de vedere, atunci, s'ar putea zice cu tot dreptul, că „Sebeșana” e un institut român gr. or., fiindcă dela înființarea lui au fost tot numai 2 membri uniți în direcțiune din 8. Așa e și azi.

Tot asemenea se poate numi gr. or. dacă vom considera sumele, ce anual se împart spre scopuri filantropice; Totdeauna s'a dat gr. or. cam 14 din 15 părți. Astfel din suma cam 3000 cor. se da gr. cat. 200 cor. iar restul de 2800 gr. or.

Să desmintă divulgatorii malițioși? Atunci ce rost are o astfel de apucătură?

Așa se vede însă, că oamenii stăpâniți de duhul răutății, și cărora nu le cade bine mersul regulat și progresiv al „Sebeșanei”, își iau refugiu la tot felul de apucături — de cari ar trebui să se rușineze — prin ce ar putea strica „Sebeșanei”. Dar în zadar!

Vă rog pentru orientarea On. public, să binevoiați a da loc acestei declarațiuni în prețitul dvoastră ziar.

Sas-Sebeș, în Maiu 1907.

Cu stimă

Z. Muresan
directorul „Sebeșanei”.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Succursala băncii commercială ungară din Pesta

Piața mare Nr. 2.

Infinitată în anul 1841. — Centrala în Budapesta. — Capitalul de acții și reserve coroane 92 milioane.

Primește BANI spre depunere,

cu dobândă favorabilă,

cumpără și vinde rente, scrisuri fonciare, acții, losuri, precum și monete de aur și argint
primește hârtii de valoare spre păstrare și administrare
încassează cupoane și efecte sortate
asigurare contra pierderii cursului la sortiri
îngrijire pentru cauțiuni militare.

☛ Toate deslușirile dorite se comunică cu promptitudine. ☛

104 4-12

Nr. 179/1907 of. ppresb. 106 3-3

Concurs.

În urma ordinului Venerabilului Conzistor Arhidiecezan din 20 Martie a. e., Nr. 2977 B. se exerce concurs din oficiu pentru întregirea parohiei a II-a din Libotin de cl. III), protopresbiteratul Cetății-de-piatră, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor parohiale dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post vor înainta cererile lor, instruite conform normelor în vigoare, subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis; având — în sensul §-lui 20 din Regulamentul pentru parohii — a se înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta respective a oficia și cuvânta.

Lăpușul-unguresc, 4 Aprilie 1907.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tracului Cetatea-de-piatră.

Vasillie Duma
protopresbiter.

Important pentru doamne!

Ingrijirea feței se poate obține prin folosirea
apei de toaletă

Amaranthe

remediul doamnei Dr. I. Beu.

Cea mai bună apă de toaletă pentru conservarea
fineții pielii.

Cea mai excelentă bază pentru pudră fără grăsime.

Garantat nesticăcioasă.

Ateste sunt alăturate prospectului.

Veritabilă numai în pachetare originală.

☛ Prețul unui flacon original 3 coroane. ☛

La comanda de 3 flacoane franco.

Deposit principal:

Parfumeria Meltzer,

Sibiu (Ungaria).

[112] 2-3

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se
aparatură vindecă bóle

pe lângă garanție.

da împrejurărei, că acest
vechi de 20 ani.

aparatură acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, înțepături de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftii de mâncare, rețeață la mâni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurte din toate părțile lumii cari prețuiesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatură mea. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatură mea nu e permis să se confunde cu aparatură „Volta” deosece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatură mea e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatură mare e cor. 8 —

folosibil la morbură cari nu sunt mai vechi
[11] 2 de 15 ani.

Prețul aparatură mic e cor. 6. —

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espectivă din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/27., strada Vadász 34 colțul.

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.

în Köbánya (Streinbruch)

se recomandă cu înzistență P. T. Public.

Se poate procură în cele mai bune prăvălii.

Depositul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 19—

Sibiu — Nagyszeben.

Requisite de scris se pot procura de la **Librăria arhidiecezană**

CINE n'a avut parte de rezultat bun la loteria de clasă

CINE aci încă nu și-a încercat norocul

CINE într'adevăr vrea să facă câștigul principal

CINE voeste să fie servit prompt și real, acela să se adreseze plin de încredere la colecta cea mai mare de noroc a lui

GAEDICKE, Budapesta.

La tragerea clasei I, în **23 și 25 Maiu a. e.**, ofer

Lozuri întregi de jumătate sferturi optimi de lozuri
12.— 6.— 3.— 1½ coroane

Checuri postale spre trimiterea banilor gratuite și franco

Casa de Bancă

GAEDICKE

Budapesta, IV, strada Kossuth Lajos Nr. 11.

[114] 3-5